

TEDENSKESLIKKE

PRILOGA  DOMOVINI

Leto IV.

V Ljubljani, dne 14. junija 1928

24. številka

Rakitna in njena okolica

Lepa je Gorenjska, tako zelo, da jo tujci, ki so prepotovali že skoraj ves svet, primerjajo z najlepšimi deli naše zemlje. Popolnoma drugačni sta Dolenjska in Štajerska, kjer te vabljivo pozdravljajo ljubke vinske gorice, neprimerna z omenjenimi deli lepe slovenske zemljice pa je bogata, gozdna Notranjska. Tam daleč za Ljubljano, ki leži baš v sredini ostro se razlikujočih pokrajin, vidiš precej visoko z mogočnimi gozdovi porastlo notranjsko hribovje, v čijega podnožju leži obsežna ravnina, Ljubljansko barje. — Tisti, ki še ni hodil po Notranjskem, ali pa če se je tudi samo vozil po železnici, si ne more predstavljati, koliko prirodnega bogastva se nahaja v tem delu naše domovine. Globoke doline režejo hribovje, ki se raztoza in širi v široke hrbte, noseče obsežne planjave. In vsa ta pokrajina je porastla z najlepšo močnodravnjo jelovino. Naselbin jo v omenjenih krajih sorazmerno kaj malo, ali kar jih je, so čedne in bogate vasice. V omenjenih krajih je doma blagostanje, katerega nudijo gozdovi. Na takem širokem, okoli 800 metrov nadmorske višine visokem hrbtu, takoj za hribovjem, katerega vidimo južno od Ljubljane, se nahaja obsežna planota, kraj katere leži ena izmed naših najvišjih, ali kljub temu zelo prijetna vasica Rakitna.

Omenjena vas mora biti že zelo stara. Najbrže, da so imeli svoja bivališča na rakitniški planoti že stari Rimljani, ki so imeli speljane ceste čez notranjsko hribovje, tvoreče zvezo z Rimom in staro Ljubljano — Emono, odkoder so se razpletale ceste proti severu in vzhodu. O nekdanjih naselbinah priča staro zidovje, na katerega večkrat nalete na notranjskih hribovih pri obdelovanju polja. V začetku drugega tisočletja pa so sezidali na Notranjskem svoje mogočne gradove razni tuji knezi, ki so gospodarili nad takrat popolnoma brezpravnim slovenskim ljudstvom. Rakitna in vsa njena okolica je spadala pod turjaško grajščino. Mogočni Turjačani so lovili in se veselili po obsežnih gozdovih, dočim je bil slovenski kmet njih tlačan in je moral skrbeti za življenje visoke gospode. Za les se v tisti dobi ni nihče brigal. Drevje je raslo, dokler ga ni podrl vihar, ali pa se je zrušilo radi starosti. Ker les ni imel posebne vrednosti, je bil brezpomemben tudi za kmeta. Kmetje so obdelovali polje, ki kljub visoki legi dosti dobro uspeva in oddajala desetino. Da polje dosti dobro rodi, je vzrok, ker

je rakitniška planota zavarovana proti pusti kraški burji, ki se zlomi na sosednjem Vinim vrhu in pa radi potočka, ki napaja rakitniške travnike. V petnajstem stoletju pa se že pričnejo boljši časi za Notranjce, posebno za kraje, ležeče blizu Ljubljane, po kateri v omenjeni dobi pričnejo prevažati les v Savo in odtod na Hrvaško. Šele kakor dvesto let kasneje, pa se prične polagoma razvijati lesna trgovina proti Jadranskemu morju, proti Reki in Trstu.

V početku so dajale grajščine kmetu samo tisti les, ki ga je rabil za svojo domačo potrebo. Medtem pa se je kaj rado zgodilo, da je ta ali drugi kmet posekal malo več in tak les spravil z vozovi do Planine, na Rakek ali celo v Senožeče, kamor so prihajali trgovci in ga prodal. V teku let, pa so si kakor ostali notranjski kmetje tudi Rakitničani priborili razne pravice in prejeli nekaj več lesa, s katerim so trgovali naravnost v Trst. Vožnja je trajala precej dolgo, ali koncem koncev so le prišli na cilj. Največkrat so peljali tramove, ki so jih prodajali, kakor dandanes lžanci bukova drva v Ljubljani. Ko pa so bila v preteklem stoletju deloma razdeljena grajščinska veleposestva, so kakor drugi Notranjci obogateli tudi Rakitničani. Jeli so se baviti po večini z gozdarstvom, ki donša posebno dandanes največje dohodke vsej naši pokrajini. Služijo posestniki, gozdni delavci, posebno spretni notranjski tesači, ki so sloveli po vseh gozdnatih delih stare Avstrije in pa vozniki. Dočim je poljedelstvo propadlo, se je gospodarstvo dvignilo.

Kljub veliki oddaljenosti od železnice in pa v splošnem precej slabim zvezam z ostalim svetom, pa so prebivalci notranjskih hribov, nazvani »Hribci« zelo napredni. V oddaljenih, samujočih pokrajinah je dobro razvito šolstvo. Tako najdemo skoraj v vsaki tamošnji občini po več razredno ljudsko šolo. Pa tudi časopisje prihaja v omenjene kraje.

V Rakitno, ki je oddaljena od postaje Preserje skoro tri ure in približno toliko tudi od postaje Borovnica, poleti zelo radi prihajajo izletniki in to že radi lepe lege kraja samega, posebno pa še zaradi divne okolice, kjer ne manjka skalnih sotesk, skozi katere šume in se penijo slapovi. Mnogo ljudi privabi v Rakitno izborni čisti gozdni zrak. Lansko leto so v Rakitni postavili majhno bolnišnico, kjer poizkušajo zdraviti kostno jetiko, eno najtežjih bolezni.



Rakitna za Krimom



Zdravilišče za kostno jetiko v Rakitni.



Pevski zbor slepih iz zavoda v Kočevju je priredil v Ljubljani le koncert. Zgoraj skupina ženskega pevskega zbora, spodaj pa slika iz kočevskega zavoda slepih, kjer vidimo najbolj bedne pri izdelovanju ščetk.



Vaclav Tušar, zelo priljubljeni in ugledni posestnik iz Cerknega na Tolminskem, je pred tremi meseci odšel od doma. Pretekli teden pa so našli umorjenega daleč od doma v bližini Ferare. Gotovo je postal žrtev zlobnega fašizma.

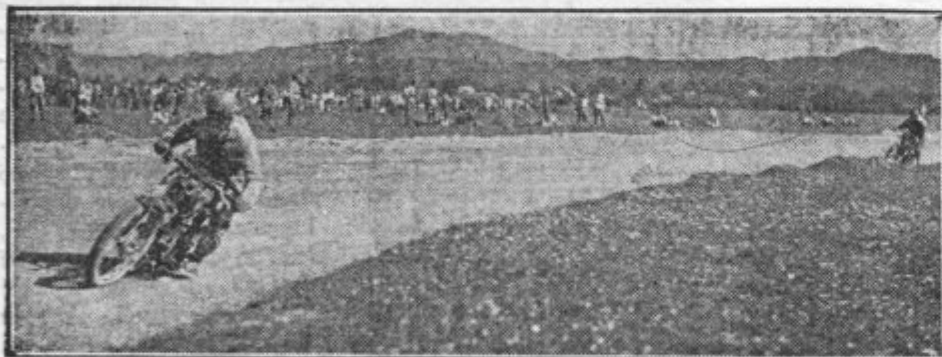


Desno:

Sprejem avstrijskih gostilničarjev, ki so obiskali ljubljanski velesejem, na glavnem košodvoru Ljubljana.

Levo:

Primož Žontar, rojen l. 1858 pri Sv. Duhu nad Škofjo Loko, ki ima poleg Ambrožiča in Žnidaršiča največje zasluge za razvoj našega čebelarstva, je praznoval te dni svojo sedemdesetletnico.



Desno:

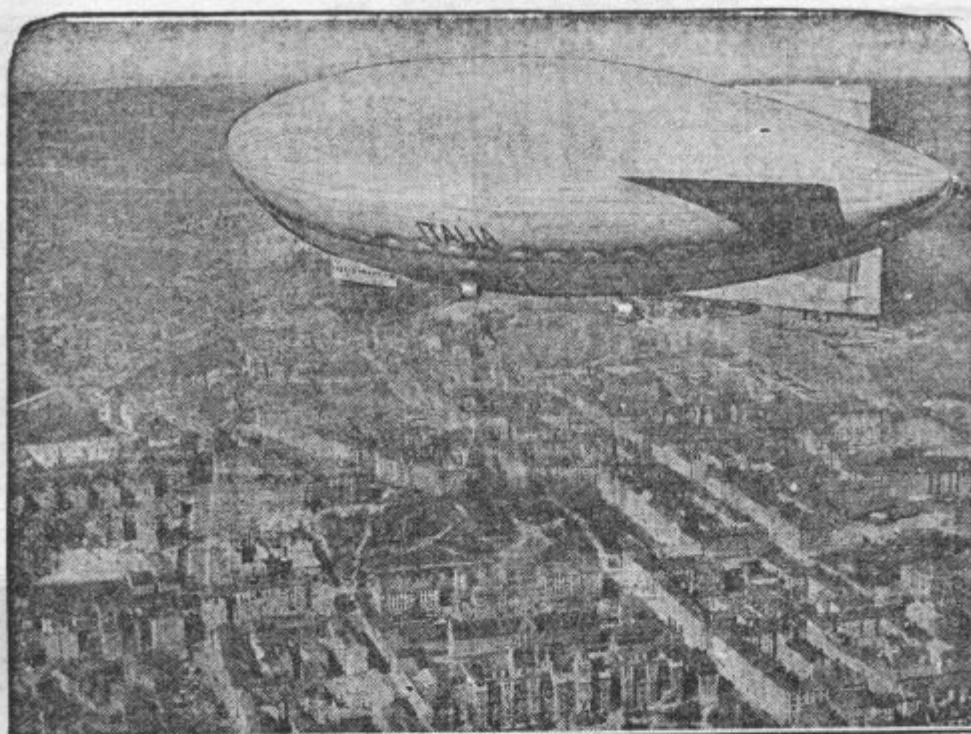
Vinko Gačnik, znani vlomilec, ki je bil aretiran v Mokronogu.

Velika motociklistična dirka v Ljubljani. Na desni spodaj zmagovalci, na levi spodaj pozdravna vožnja, na levi pa dirkač v polni vožnji.





Japonec Tajiro Araki je prejel nagrado 150.000 Din, ker je v najkrajšem času orepotoval okoli sveta.



Italia na poletu na severni tečaj plava nad Strockholmom na Švedskem



Zaroka v angleški vladarski hiši. Princ Henry se je zaročil z holandsko princeso Julijano.



Letalec kapitan Wilkins preiskuje aparat, s katerim bo topil led pri poletu za rešitev Italijanov.



Berlinski kočijaž Gustav Hartmann, katerega sliko smo prinesli pred mesecem dni, ko je odhajal na pot, je došel v Pariz



Kitajski maršal Čangtsolin, ki je poveljeval severnim četam, je bil zadnje dni težko ranjen.

Desno:

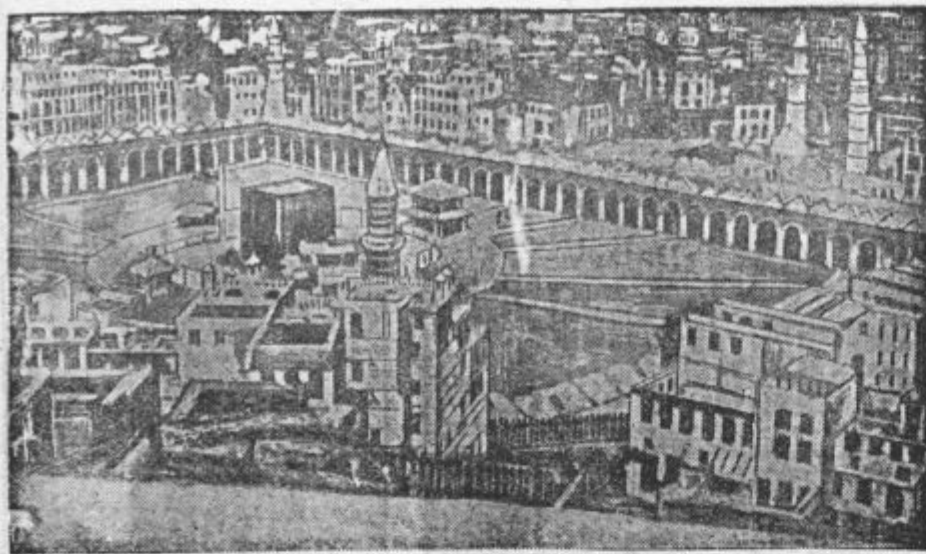
V večnem ledu in snegu, kjer se je ponesrečila zračna ladja generala Nobila,



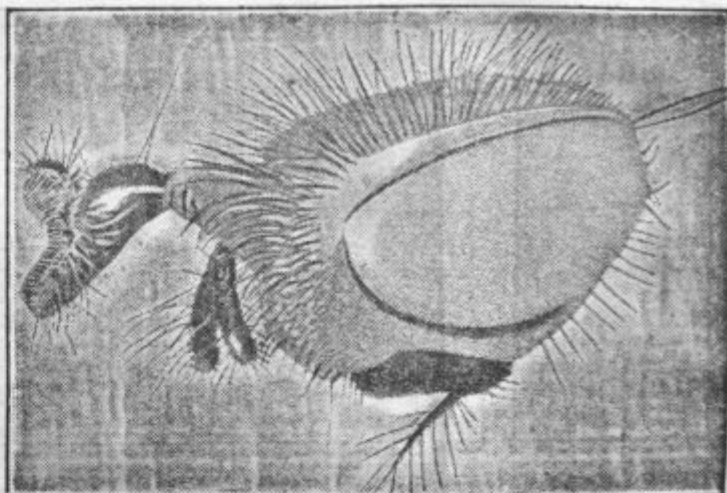
Desno:

Velika letalska nesreča v Libavi v Šleziji, kjer se je ponesrečilo letalo proge Praga—Varšava





Meka, sveto mesto Mohamedancev



Kako strašno izgleda žrelo muhe pod močnih povečalnim steklom,

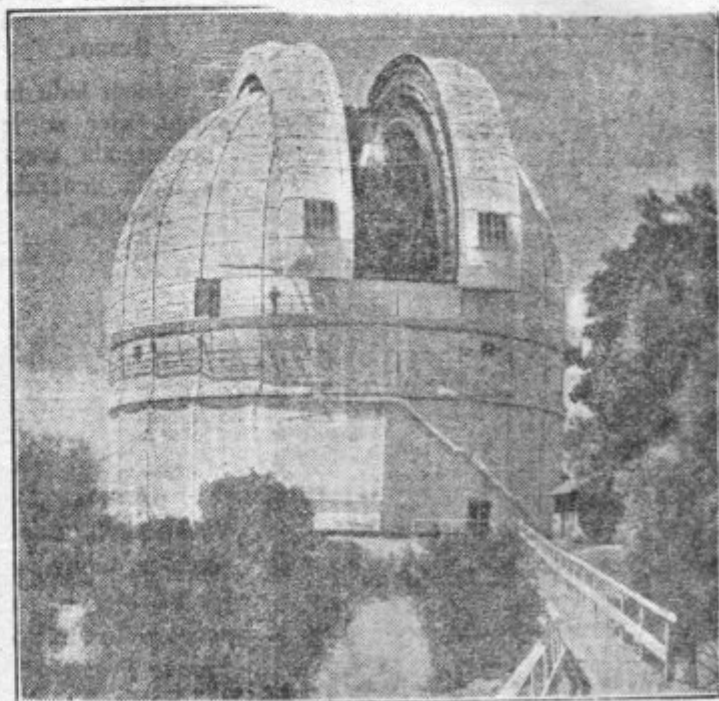
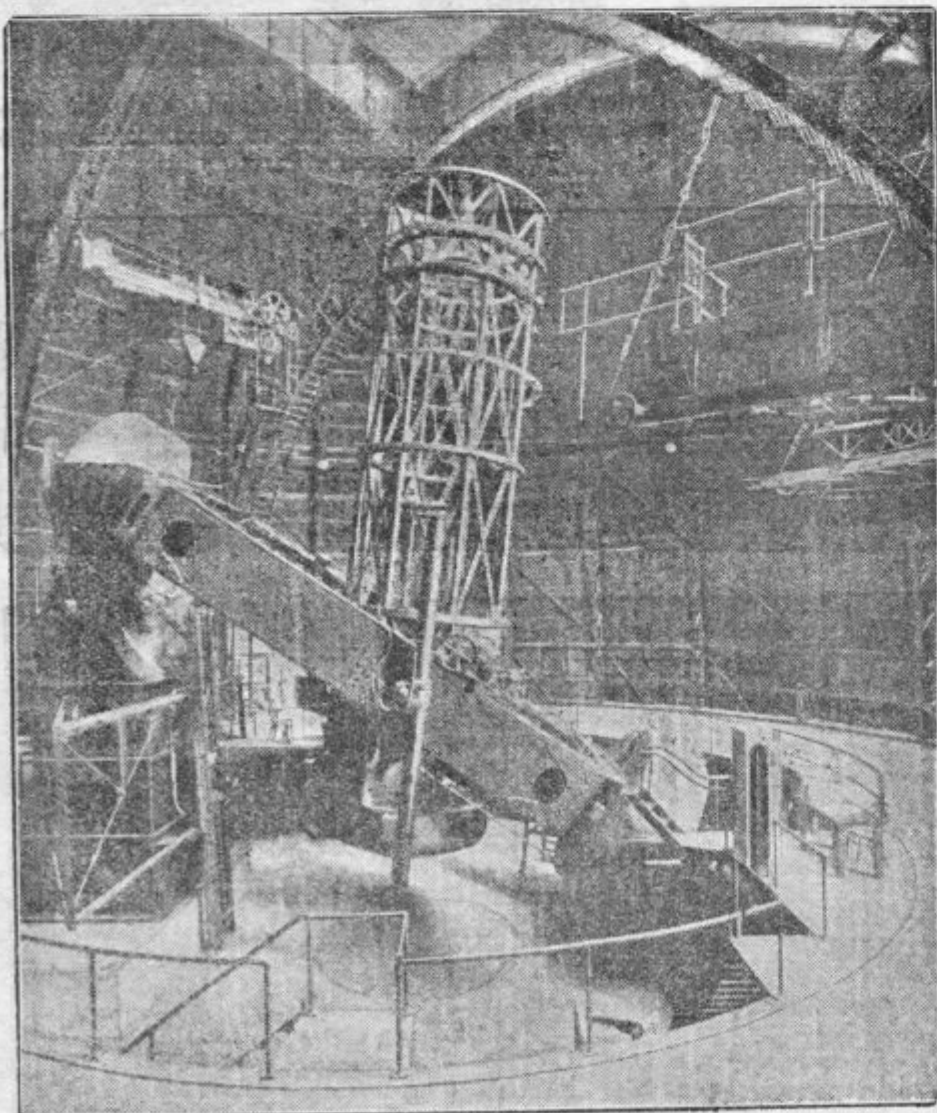


Levo:

Leteča restavracija
Tudi zrakoplovi so
preskrbljeni z razni-
mi udobnostmi in do-
brotami,

Desno:

Zvezdogled pri delu
v zvezdarni,



Streha-kupola na zvezdarni v Mount Wilsonu.

Levo:

Velikanski daljnogled za opazovanje nebesnih teles na
Mount Wilsonu v Americi.